Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 53 (488). Неділя, дня 30. грудня 1928. Рік X.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

политично-економічний орґан.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Консолідація національних сил.

По листопадових подіях що-раз частіще у нас чути голоси про консолідацію наших національних сил. Це слово з соймової трибуни кинув також соціяліст-радикал, пос. Баčинський, але лиш на те, щоб ним Поляків лякати. В дійсности соціялісти звертаються проти національного табору, а в останніх часах ліві елементи думають про утворення т. зв. лівого бльоку, до якого увійшлиб всі ліві, від радикалів до сельробів включно.

Звісно, як спартачили наші визвольні змагання соціялісти всякої масти. Звісно також, з якими кличами піде цей „бльок“ між народ. І тому національний табор — наше свідоме селянство і робітництво зі своєю світською і духовною інтеліґенцією — повинен тісно обєднатись. Конечною отже є консолідація тих українських сил, які в церкві бачать домінуючий чинник не лишень морального але і національного життя.

На жаль, в національнім таборі далеко до обєднання. В першій лінії між духовенством. Деякі єрархи, не вважаючи на епохальні праці ученого богослова о. Дра Г. Костельника, використовують хвилеву конюктуру і вводять до нашої Церкви осоружний латинізаторський курс. Є це непотрібне витрачування сил для курсу, який ніколи не зможе запанувати в нашій Церкві. Замісць протиставити католицькому заходови католицький схід, ці латинізатори бажають унію зробити причіпкою польського косцьола. Останніми часами дійшло до того, що ці латинізатори дають розгрішення навіть тим холмщакам, які приняли латинський обряд. Вони в „Новій Зорі“ пишуть так: „Щож мав робити народ, який понад земське життя дорожив своєю вірою? Чи мав її виречися в заміну за православє, чи ратувати душу хочби й коштом обряду? *Холмщак зробив це, що в таких обставинах повинен зробити кождий віруючий христіянин*“ Значиться, що цей латинізаторський курс готовий посвятити нашу Церкву польському косцьолови, як це зробили холмщаки. В тім самім дусі зредаґований новий станиславівський молитовник, якого рецензію помістимо в слідуючім числі „Укр. Голосу“.

Помиляєсь той, хтоб думав, що між самими єрархами є в тій справі одна думка. Ні! Львів стоїть за католицьким сходом — Станиславів за латинізацією унії. Перемишль стоїть по середині, але хилиться більше до Станиславова. Ціле духовенство з орґаном „Нивою“ і з найсильніщими своїми інтеллектами стоїть в опозиції проти латинізаторського курсу.

Оба напрями східний і латинізаторський сильні. Перший є загально-народним рухом, другий має **силу влади** і симпатію а тим самим і поміч польського духовенства, яке бачить в латинізаторстві „воду на свій млин“. Отже сила влади накидає свої реформи безоглядно. Духовенство нарікає тихцем, але мусить піддатись тим реформам. Всі майже інтеллекти між духовенством замовкли, а до голосу приходять всякі Райди. Результат того анормального явища такий, що в східних повітах духовенство затратило свій дотеперішний вплив на громадянське життя і установи. Борщівський повіт клясичним прикладом цего.

Стан впрост траґічний. Тут ледви чи знайдеться якийсь вихід. Що правда, є в нас вперті оптимісти-одиниці, так духовні як і світські, які бажалиб погодити оба напрями і скріпити наші національні сили, але це безнадійна справа. Зі Станиславовом мабуть ніхто не договориться.

Одинокий вихід лишити реформаторів на боці. Супроти небезпек, які грозять Церкві і національному таборови зовні і знутра (від лівих), світське громадянство хай тісно обєднається з духовенством для спільної роботи. Коли в станиславівській дієцезії іза звісних причин в деяких повітах це не вдасться, то повинно це вдатись у львівській і перемиській дієцезії. Оба центри Львів і Перемишль мають як найкращу традицію спільної праці для народу. (Станиславів її не має!) Тут зрештою та праця і останніми роками не переривалась. Але не була вона так видатна, як цего вимагають нові часи, повні небезпек. Тепер і методи праці мусять бути инші при безоглядній дисципліні робітників.

За такою розвязкою справи промовляють реальні дані. Латинізаторський курс — це писання вилами по воді. Він ніколи не прийметься в нашім народі. В тім саме, що унія має бути причіпкою костела, є найкраща запорука, що цей курс є мертвороджене дитя. При зміні обставин він провалиться самим собою. Так само не вдається прищіпити Українцям католикам тої ненависти до Українців-православних, яку недавно Станиславів в ґазетній статті старався умотивувати цитатами зі святого письма. Бо і який-же би був вислід того в практичнім життю? Брат на брата гострилби ніж. Тому ставши на ґрунті нашої Церкви, спинити мусимо штучно ведену аґітацію варшавського православя, але — як пише о. Стефанович в порозумінні зі священиками, які є противниками латинщення нашої Церкви — *не повинні ми православного сходу провокувати і непотрібно його нападати. Сила нашої греко-католицької Церкви не в війні з православними, а в мирних відносинах, де унія моглаби показати свою вищість релігійного життя та релігійної культури.* Так говорять наші священики, що люблять свою східну греко-католицьку Церкву. Такої думки був і Папа Урбан VIII, коли казав до наших предків: Через вас наверну до католицької Церкви схід.

Тому точку тяжости треба нам перенести на ґрунт ревної спільної праці духовенства і світських, щоб скріпити наші національні сили. Потрібна нам також христіянська загально-народна орґанізація але не така, яка нас розєднує і розбиває наші сили (Ухо), але така, яка скріпить нашу Церкву, моральні вартости і національні сили нашого народу.

Ідім вперід!

Урядова статистика з [illegible]го року подає, що в границях Польщі є 6 й пів міліона неграмотних. Коли рахувати населення її на 28 міліонів людий — то що четвертий чоловік не вміє ні читати ні писати, а статистика виразно зазначує, що найбільше неграмотних є між малолітними. Значить, воєнне і повоєнне покоління таки далі остає темним, заґулюканим та недоступним є для нього ніяке світло правди.

Того рода процент неграмотних — 25 на 100 — не можна в Европі, за виїмком Румунії, вже хиба нігде зустріти. Усі держави — чи це буде могуча Анґлія, чи убога Фінляндія — дбають про те, щоб горожани були як найсвідоміщі та найрозумніщі і пр. у Швеції та Норвеґії ту дбайливість доведено до тої висоти, що сьогодні там всього 2 неграмотних на тисячу людий.

Та процентами займатися, вказувати на культурні держави — не ціль тої статі. Ходить нам нам о те, що коли ми творимо четверту часть населення Польщі — то й на нас припадає четверта часть неграмотних — близько 2 міліони.

На перший погляд здається [illegible]. Якто? Школи, Читальні, Соколи, Луги майже в кождому селі а ми ще тільки сліпих духом одиниць між собою малиб? Ми ще такий важкий баласт несвідомих та темних братів ведемо по дорозі до нашої остаточної цілі? Якто?

А одначе — якеб то не було наше міркування та здивовання — число числом і його не заперечиш. І при близшому розгляді побачимо, що те число правдиве. В нас-же є багато ще таких, що підписуються кривульками, подібними до хрестиків та таких, що карбують на палицях те, що їм важко запамятати. Підчас війни мали ми нагоду бачити, як і вояки і їх рідні шукали людини, що написалаб їм лист, а вже про попит на книжку та її гостювання під стріхами села — нема що й говорити. Досить лише згадати, що пр. в одному селі, де є Читальня, на 50 членів за цілий рік було випозичено 2 книжки.

З такими фактами, з того рода явищем мусить у нас початися масова боротьба. Не треба нам дивитися на те, чи мазури від нас кращі чи ні, чи і що дає нам сучасна школа та чи винен тут уряд — чи ні. Винен не винен, школа не школа — а ми злегковажити гіркого стану нашої грамотности не сміємо, инакше історія прокляне нас і перейде понад нас до порядку дневного.

Тут перш усього треба охочих людий і починати від коріння. Від курсів для неграмотних. Зимовий час, довгі вечері та дешевість курсів найкращі обставини для того рода праці. В кождому селі є чоловік, що потрафить вести такий курс при Читальні — бож у кождому селі є якась інтеліґентна одиниця: священик, учитель, студент, дяк чи перший-ліпший виділовий одної з сільських установ.

І тільки перевідати хто в селі неписьменний, піти до нього з братньою радою тай спровадити до Читальні. Буде курсантів пять чи двайцять — все одно. Не йде тут о кількість, а о винищення темноти та несвідомости по селах.

Хто не мавби поняття, як вести науку — такий повинен удатися до Матері-Просвіти у Львові або до учителя в селі — а напевно дістане інформації.

І тому до роботи. Трудноців нема чого лякатися. Свойого часу Наполеон казав: „Штука поборювання перешкод — це уміння не уважати цього чи того за перешкоду“. Побороти наперід сумнів в можливість та доцільність такої праці — а тоді й праця піде.

Зробім з себе народ праці, до року відкиньмо половину того числа темних душ, що тяжить на нас і наше Будуче яснійше усміхнеться нам. — К-к.

ОТВЕРТЕ ПОЛЕ.

„Не є абсолютно націоналізмом справедлива оборона прав польської державности, яка опирається на могучім числі нашої людности на кресах і на величезній культурній переважі, яку ствердив від 1923 р. найвищий суд Европи. Не є також націоналізацією — наша, зрештою досить поміркована кольонізація на кресах, бо обіймає вона пустарі, обшари занедбані або перебрані з [illegible] жити її може легко віддавна осіла там верства „мнейшосцьового“ селянства, хочаб власною розродністю та господарською запобігливостю, тимбільше, що її там ніхто не гнобить, не вигублює і не переселює. Сили отже остають рівні, а *рішає тільки справність орґанізації та перегони праці.* А тут *поле отверте*“.

Такими словами „Kurjer Polski“ старається побороти погляд будьтоби Поляки виступали на окраїнах націоналістично — шовіністичним рухом. Рух той — кольонізацію, утраквізацію та та оборону прав держави уважає та часопись зовсім справедливим поступованням уряду і каже, що „проводирі“ а не цілий народ є їм противний.

Того рода пісенька стара. Вилучування окремої ґрупи „проводирів“ з маси народу ні трохи не покриває тої пропасти, що ділить креси від Польщі. З другої сторони, поза хибним поінформованням, будьтоби кольоністи діставали неужитки позволимо собі ствердити, що сили не остають рівні.

З одної сторони попраний і протеґований кольоніст, для якого отверті кредити і який має опіку уряду, а з другої селянин натисканий податками, данинами та всякими драчками, це не рівні сили. Будовання косцьолів, шкулек, попирання „стржельцуф“ і т. д. — а з другої похід на пожарні орґанізації і заборони будови домів — теж не рівні сили. Школа, вифундована грошем селянина — і „Рідна Школа“ що жіє з датків — ні, не рівна сила.

Пощо казати тут: поле отверте? Отверте поле для тих, що йдуть в імя „культутреґерства“ але не для нас. Якби було поле отверте — так як це уявляє собі „Курер Польскі“ — то певнеб перегони праці йшли на нашу користь. А так? Переганяйся, чоловіче, з конем цісарським — на своїй паршивій, спутаній шкапі.

Андрій Гоп.

Проекти нових тягарів.

Давно заповіджені проекти **нових** податків вплину**ли отже** до сойму і за кілька днів вже найдуться на порядку дневнім, бо урядови залежить на їх ухваленню.

Маючи ті проекти перед собою можемо познайомити читачів з їх головними постановами.

Дотеперішний податок ґрунтовий має бути підвищений о 100%, тобто подвійно. Затримано в тій підвижці деґресію, а іменно: ті, що належиться від них податку рунтового не більш 18 ох зол. річно, одержуть знижку до половини, а ті що платять 18 — 70 зол. податку річно одержуть знижку о одну пяту часть.

Проґресія — т. є той вищий податок, який обовязував обшарників від морґа має бути знесений.

До вище згаданого податку не будуть дочислювати 10% додатку, який обовязує дотепер при всіх податках і скарбових оплатах. В проекті є ще сказано, що податок самоурядовий не сміє бути вищий як півтора разів від податку ґрунтового, а окрім цього ґрунти можуть бути обтяжені тільки оплатами парохіяльними та на рільничі палати.

Той новий податок, оскільки ухвалять його, обовязуватиме від 1. січня 1929 р.

Накладаючи новий тягар на рільників, вніс уряд рівночасно проект, що має принести [illegible]. Той новий проект уповажнює міністра скарбу до обниження податку промислового о 1%.

Сталий податок маєтковий має бути побираний від маєтку, що перевисшає 10 тисячів зол. Будуть йому отсе підлягати й сільські господарства. Не підлягає йому одначе домова обстанова, хочаб доходила вона й до 10 тисяч вартости.

Податок цей виносить 5 зл. від тисячки. Ті, що їх маєток більш варта як 10 тисяч зол. а не переходить вартости 15 тисяч — одержують полекшу і платять 4 зол. від тисячки.

Оцінювати маєток і вимірювати податок будуть податкові уряди.

Податок той також має обовязувати від 1. січня 1929 р. Але що міністерство числиться з проволокою часу, якого потрібно до оцінення й виміру податку навіть в разі ухвали його — то буде побираний завдаток на той податок. Уряд сподіється з того завдатку зібрати суму 98 міліонів зол.

Так отсе виглядають в нарисі нові податки, якими уряд хоче обдарувати податковців, в першу чергу податковців селян. Уряд має надію, що буде мав за собою не тільки голоси „єдиниці“ але й голоси послів з міста й промисловців, бо тут ходить о знижку податку для купців і ремісників.

Чекає отже наших соймових послів нова боротьба на соймовій арені. — ат —

Приготовляйтеся до „коляди“ на „Рідну Школу“!

Зближається Празник Різдва Христового, а з ним традиційна „коляда“ для „Рідної Школи“. В тій цілі поробить громадянство потрібні приготування а саме:

Кружки „Рідної Школи“, Читальні, Соколи, Луги, Церковні Брацтва і інші орґанізації та Комітети поприготовують хори старших, молодіжі то [illegible] оркестри (на дутих інструментах, на скрипках, мандолінах і т. п.) з гарними колядами і щедрівками, які в кожній громаді підуть колядувати на „Рідну Школу“.

Одначе під „колядою“ не треба розуміти тільки саме ходження „партії“ по селі зі співом. Як [illegible] співати, то й без співу можна обійти село і зібрати „коляду“ на „Рідну Школу“.

Також треба подбати, щоби кооператива, кожна молочарня, кожне товариство і підприємство та кожна орґанізація зложили від себе дар на „коляду“ для „Рідної Школи“. Рівнож припильнувати, щоби доходи з усяких уладжень в місяці січні як: аматорських театральних вистав, концертів, чайних вечерів просфори, вертепу і т. п. пішли виключно на „Рідну Школу“, **бо місяць січень є місяцем „Рідної Школи“!**

Вкінці заздалегідь подбати, щоби ніяка місцева установа не уладжувала своєї збірки в часі „коляди“ а всі ким небудь заколядовані гроші відійшли до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок 10.

Заразом подається до відома, що всі 3 воєвідства (львівське, тернопільське і станиславівське) уділили Головній Управі „Рідної Школи“ дозволу на прилюдну збірку в часі Різдва Христового. Обіжники в тій справі і повновласти друкується й розсилається на повіти.

ГОЛОВ. УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“
Ілля Кокорудз вр. голова
Теодор Мартинець вр. секретар.

Андрій Чайковський.

Нема у нас Читальні, нема свідомого громадянина, який не знавби цього імени. Його повісти: „За Сестрою“, „Віддячився“, „Козацька помста“, „Побратими“, „На Уходах“ і „Корнієнко“ здобули собі у нас таку популярність, що уявити собі бібльотеки, а вже бібльотеки для дітий, без них просто неможливо.

Наймолодші і молодь нікого не люблять так, як „дзядзя“ Чайковського, бо він вмів поривати їх, вмів чарувати та запалювати в серцях святий вогонь любови до України і до її минулого. І А. Чайковський одинокий у нас з поміж численних письменників може похвалитися, що до будови нашого Будучого доложив не цеголку а великий угольний камінь. Його перо виховало вже цілі покоління і ще богато їх виховає.

А саме тепер Той Чоловік обходить 40 ліття своєї літературної діяльности. Якраз 40 літ тому видав він свою першу повість „Олюньк[illegible] як і „В чужім гнізд[illegible] лила усім життя „х[illegible] шляхти“, тої части [illegible] роду, що мов замк[illegible] живе своїм життям [illegible]

Та А. Чайковсь[illegible] ки писав повісти. [illegible] часописах появлял[illegible] час його статті в [illegible] його народу та йог[illegible] й оповідання з селя[illegible] життя.

Появлялися вони й [illegible] шому орґані і ми горді [illegible] що на сторінках його чи[illegible] тисячі наших прихильник[illegible] читачів й передплатників золоте насіння Ювілятової руки.

І от радіючи, що Шановний Ювіляг обходить таке велике свято, як 40-літний ювілей своєї діяльности — бажаємо Йому ще довго-довго прожити та дочекати ще того Великого Дня, для якого посвятив він свою працю, виховуючи цілі покоління в дусі Героїв-Козаків. — *Анатоль Курдидик.*

Дописи.

Сівчина, пов. Добромиль. Наше село не велике — всего 300 нумерів і 1000 душ, між ними 30 латинників. У нас люди бідні — такі бідні, що тяжко їх нужду описати. Земля в нас кепска, тай її дуже мало мають люди. Як у нас має хто 3 морґи і хотяй не стає йому хліба до нового, то він таки уважається „богачем". Отже в нашім селі страшна нужда, яку використують несовісні люди. Із-за браку землі люди беруть під засів землю з двора за третий сніп. Та ще той визиск видержалиб, але двір домагається ще по 15 днів роботи від одного морґа і звезення збіжа чи бульб панови з поля, яке взялося під засів. Цего року на нашій глинці із-за посухи овес зародив такий, що ледви від землі відріс. Навіть насіння не вернулось, а про кошти орки і праці і говорити нема що. І от за кождий морґ треба ще відробити задурно 15 днів. Наші бідні люди вже й той тягар знеслиб, [illegible] щоби двір давав землю на 3 роки, бо тоді можнаб її справити тай урожай кращий бувби. Ба, але двір на не не хоче згодитися. Тому тут не життя, а мука. Двір не дозволяє нам і листя збирати в лісі. В селі школа польська, читальні ані кооперативи нема. За то маємо дві коршми і два жидівські склепи. Заробити нема де, а як є яка робота в дворі, то в жнива платять по 1 зл. за день роботи, а в инший час пів золотого. Ба, але і тої роботи нема, от кілька парубків та дівчат часом при молотільні двірській працює. Дуже тяжко у нас жити. Ніхто не поможе зорґанізуватись. Гинемо.

Підгать, пов. Мостиска. Хотіли наші люди позбутися коршми, підписалося 100 душ і внесли просьбу до громадського уряду. Але з того нічо не вийшло, бо війт сказав, що то не дасться зробити. І от пють наші люди з остатнього, а дехто вміє собі так порадити, що за чужі гроші пє. Є в нас Читальня, але не має свого дому. Ніхто не має охоти про це подумати, ніхто не хоче до читальні ходити. Все біжить до коршми, тато і син. Хто не має за що пити, той з жалем згадує щасливі часи, коли то горівка коштувала 2 кусці за літер. Нема в нас і кооперативи тай нема її кому заложити. Є в нас мудрагелі, котрі в кутику сидять і кажуть, що конче треба кооперативи, але самі до роботи не хотять братися. Оден з цих тихих патріотів навіть допись написав до нашої ґазети „Укр. Голос" і підписався „селянин", аби навіть редакція не знала, хто він. От заходжу я до редакції а там кажуть мені: „Що ж се за погані люди у вас, пишуть дописи до ґазети, а не підписуються. Такі листи ми викидаємо". Соромно стало мені за таких людий, що вміють лиш за плота стріляти, а самі до роботи не хотять взятися. *П.*

Лопушанка хом. пов. Ст. Самбір. В дописі з Ст. Самбора, поміщеннй в 48 ч. Вашого часопису з дня 25 листопада с. р., є богато неправдивих обвинувачень моєї особи, тому прошу ласкаво в імя правди помістити, що слідує: Минаєся з правдою, щоб читальня „Просвіти" в Лопушанці засипляла, а натомість є правдою, що є діяльніщою, як давніще. Хиба успішно переведений протиалькогольний плебісцит читальнею — перший в повіті — є небиякий обяв життя читальні. Відносно кооперативи, то її віддалось в приватні руки Українця не з браку охоти працювати в ній, а з браку сил видержати надмірну конкуренцію зі сторони польського склепу в селі та вічних напаствувань зі сторони поліції. Що до мойого кандидування на посла й підпису декларації, то цю підписав я й згодився на уміщення мене на будьякому місці листи, але зробив це аж по 10-тій резиґнації кандидата з Старосамбірщини, щоб таки, хоча інший кандидат, а з Старосамбірщини ще й священик міг ратувати ситуацію й помогти щото нашій виборчій справі. Тому говорення, що я хотів бути послом — тут при нічому! Хиба безглуздий міг хотіти й сподіватись бути послом стоячи на пятому-шестому місці ще й при так страшному розбиттю укр. голосів. Неправдою є, щоб я дістав з Еп. Ординаріяту упімнення за неприняття від drogomistrz-a Сікорського світла (нелеґату!) і тому перепросився з ним ще й словами: „trzymajmy się razem, bo selrobi idą na nas". Плебісцит проти коршми, яку держить Сікорський, переведений 21. X. ср. є найліпшим опрокиненням останнього. Справа з світлом малася ще в жовтні 1927 р. А що до самого упімнення, яке я мав дістати з Еп. Ординаріяту, то скажу, що письмо, яке дістав я, ніхто не мігби зрозуміти як упімнення хиба як таке, як що читав його, зрозумів його шанов. дописуватель. Що до мойого горячкування на всяких зборах та минимих буч із-за того проти мене, то неправдою є, щоб я аж так горячкувався, щоб давав привід до буч проти мене, — впрочім може коли ліві головно сельроби негодували проти мене як священика, а правдою є, що звичайно говорю з переняттям, що повинно бути у кождого, який говорить про справи, які йому щиро лежать на серці. Об своїй красноріччивості, якої теж торкаєся шанов. дописуватель, не беруся рішати. Скажу тільки, що бесідником я не є, бо красномовство це дар — лиш декому з людий даний Богом, але знова й таким я не є, як мене хотів представити дописуватель, щоб зовсім не потрафив горити. Неправдою є, щоб я відпекувався від якого-небудь вибору в члени виділу-управи тощо, а правдою є, що охочо принимаю всякий вибір й щиро та безінтересовно хочу працювати для добра народу й Церкви. Теж неправдою є, щоб я мав нагоду чи навіть обовязок, ждучи на посла, промовляти на якихсь вічах в Стрілках, а із-за боязні перед поліцією — не промовляв. Хай шанов. дописуватель подасть ласкаво дати цих віч, які мали відбутись, а які із-за неприїзду посла, зглядно через незабирання мною голосу розійшлись! А вже разячою неправдою є се, що я хотів в якійсь парохії (Якій? — Коли?) без відома священика закладати УХО. Тай впрочім пощо я мав бігати до адвоката й лікаря з такою справою? — Хотів я з Впр. о. Кузиком, приїхавши з Краєвого Зїзду УХО, уладити в Ст. Самборі Повітову Нараду УХО-ії, та об своїому намірі повідомили ми вчасно старо самб. декана й пароха Впр. о. А. Бенціна й просили його попертя.

о М. Вовчик.

З Польщі і про Польщу

Польські ґазети ще дотепер займаються подіями на сесії Ради Союзу Народів. На цій сесії дві справи доторкали Польщі, а саме спір Литви з Польщею і жалоба шлеських Німців на Польщу. В справі спору Литви з Польщею заповідали вже заздалегідь польські ґазети, що Рада Союзу Народів змусить Литву, щоб навязала з Польщею приязні взаємини. Але сталось інакше. Рада Союзу Н. прийшла до переконання, що „на милування нема силування" і видумала таке, що ані тепле ані зимне. А саме на скаргу Польщі, що Литва не хоче з нею навязати комунікації залізничої — Рада ухвалила вислати на місце комісію, якаби прослідила, чому Литва і Польща в справі комунікації не можуть погодитися. На таке полагодження справи згодилась і Литва і Польща. Литві така ухвала на руку, бо вона хоче справу відсунути, а Польщі також треба було згодитись, бо иншого виходу не було. Так отже між Литвою а Польщею продовжується шоцюбабка. — Але далеко більшого розголосу набрала друга справа т. є. скарга шлеських Німців Їх національна орґанізація „Фолькс-бунд" (Народне Обєднання) вислала скаргу до Ради, що польський уряд робить кривду німецькому населенню, а особливо в шкільних справах. На те навели Німці багато прикладів і домагались від Ради оборони своїх прав. Польський міністер Залеский виголосив довшу промову, в якій представив, що шлеські Німці є ворогами польської держави і допускаються зради супроти неї. З того може вибухнути війна між Польщею а Німеччиною. Німецька орґанізація „Фольксбунд" безнастанно вносить скарги на Польщу і дрібницями завертає голову Раді, яка має важніщі діла до полагоджування, як вислухувати німецьких жалів. Ця промова Залеского дуже розгнівала німецького міністра Штреземана і він остро відповів Залескому. Між иншим сказав він, що версальський договір дає право покривдженим національним меншостям вносити скарги до Союзу Народів і Рада має обовязок ті скарги розглядати. І дійсно Рада їх розглядає і члени Ради не нарікають, а за те нарікає Залеський, який є обжалованим. Також дивне є говорення Залеского про зраду шлеських Німців — а предіпь любов до своєї вітчини не є уважана в Польщі зрадою — хоть між членами Ради є такі мужі, котрим за їх любов до вітчини також закидували зраду. (Це був виразний натяк на польського міністра Залеского, що він донедавна гостро виступав проти тих держав, між які до р. 1918 була поділена Польща). Врешті сказав Штреземан, що справа національних меншостей є найважніщою справою Союзу Народів і колиб він цю справу злеґковажив, то тоді деякі держави мусілиби запитати себе, чи їм годиться належати до Союзу Народів, який не сповняє свого обовязку. Тому Німеччина вже на слідуючій сесії Ради Союзу Народів виступить з внеском, щоб справу національних меншостей управильнити та щоб національні меншости дійсно знаходили поміч і оборону в Союзі Народів. Цю свою промову виголосив Штреземан так гостро, що при кінці вдарив пястуком об стіл. Тепер забрав слово французький міністер Бріян і поставився на бік Штреземана. Він сказав, що Рада Союзу буде займатись скаргами національних меншостей, бо це є „свята справа". Міністер Залеський вже не прийшов до слова, бо Бріян замкнув скоро сесію. — Ця промова Штреземана викликала бурю в польських ґазетах. Як звичайно, польські ґазети для покріплення духа обкидують Штреземана всякими прізвищами, що він простак, нерозумілий, безличний і тд. Але інакше знов пишуть німецькі ґазети, а саме, що Штреземана промова зробила велике враження, та що ця хвиля *є важною подією для здобуття прав для національних меншостей.*

Що чувати в світі?

Союз Народів остаточно покінчив свою грудневу сесію. Як можна було з гори передбачити, була вона „великою силою великих слів", а закінчилася немилою сваркою Штреземана, делеґата Німеччини з польським мін. Залеским. На закінчення сесії три найважніщі політики Европи — Штреземан (Німець), Бріян (Француз) і Чемберлен (Анґлієць) видали спільне письмо, у якому сказали, що політика порозуміння — це найкраща політика. На тій сесії скористала Німеччина, бо добилася комісії для управильнення своїх сплат і майже звільнення Надренії. Крім цього знову вона у згоді з Францією і Анґлією, а до тої трійки приступила ще й Італія, яка сказала, що берегтиме з ними спокою і порядку у світі. Так отже чотири найсильніші держави сяк так погодилися між собою і на тому конець. Міністри, політики і диплбмати почали зіваючи виїздити з Люґано так, як зіваючи приїздили.

У большевицькій державі „без Бога" страшні наслідки виховування молоді обявляються в лячних, ніде на кулі земській не нотованих фактах. З дітей виховуються дикі звірята, які не знають жадної гальми крім тюрми, нагайки та шибениці. Отсе подаємо образець, зачерпнений з достовірного жерела, бо з большевицької часописи „Красная Газета". Три дівчині-недорістки, Жукова, Павлова, Іванова і їх знайомий хлопець Ленскій зорґанізували „шайку местників". Після зробленої угоди, мали вони вбивати і грабити богатих людий. Угода крім цього мала дуже гострі приписи: зраду мали карати смертю. Отсю угоду підписали члени банди власною кровю, так, як начиталися мабуть десь в бандицьких книжках. Та коли ця шайка вибрала собі за жертву 16-літнього сина богатого купця Ґеорґія — повстала між її членами сварка. В останній хвилі Жукова і Ленскій відмовилися брати участь в нападі і за ту відмову постановили її приятельки згладити з цього світа. Запросили отже Жукову до Павлової, де була вже й Іванова. Там в часі суперечки кинулися обі дівчині на Жукову, Павлова почала її душити, а Іванова за той час держала її за руки. Опісляж Павлова взяла лихтар і вдарила ним кілька разів по голові товаришку, а видячи, що вона ще жиє — ножицями проколола їй горло та дорешти розбила їй голову залізком Доконавши свого, затягнули Жукову на стрих, де думали її покраяти і вкинути до каналу. Та злочин викрито. „На тім злочині — пише „За Свободу" — лежить яскрава печать комуністичного духа. Життє людини цінується за ніщо, а морди стають дуже легкою річю, бо людий не вяже жадне сумління чи религія. Одиноку вартість представляють гроші. І навіть забивши Жукову постягали з неї товаришки одяг та черевики, які опісля найдено в шафі Павлової, дарма, що цей морд був пімстою за зломання приписів банди". В отой то спосіб большевицьке виховання замінило тисячі дітий в настоящих бандитів, які коли не тепер, то в будучности будуть доказом їх світлої проби ущасливити людство.

Анґлія платить Америці довги — аж куриться. А є їх порядна сума. І от в останному тіль и часі заплатила вона 67 міліонів долярів самих процентів від тих великанських довгів та вплатила першу рату: 27 міліонів долярів. Дотепер сплатила Анґлія всього 147 міл. дол. на конто довгу — а процентів заплатила вже 817 міл. дол До сплати буде ще мати 4 і пів міліярда дол. От тільки то коштувала Анґлію війна. — Анґлійський король, який вже довший час хорував на запалення легких, приходить поволеньки до здоровля. З ним було вже дуже зле і світ рахувався з тим, що він вмре — та видко судив йому Бог ще який час правити великою анґлійською державою, За цілий час хвороби короля правила Анґлією т. зв. реґенційна рада, зложена з найвищих достойників держави з королевою на чолі. Мабуть одначе не швидко ще перебере король від неї владу.

Америка ціла живо інтересується війною Болівії з Параґваєм, про яку ми осібно згадували. Обі ті держави по короткій передишці вхопилися знову за чуби і з одної і з другої сторони йдуть атаки та падуть люди. Через що та війна? Отсе між Параґваєм а Болівією лежить величезний багнистий край, на який досі ніхто не звертав уваги і до якого ні одна ні друга держава не признавалася, Та ось перед кількома місяцями учені відкрили в тих багнах жерела нафти. Нафта — в Америці лакома річ і Болівійці перші проголосили, що багнисті простори влучують до своєї держави, а навіть на краю їх побудували твердині. Це в свою чергу обурило Параґвайців. Якто? То тепер такі запопадливі — а перше і не хотіли глянути на ті багна — сказали параґвайські міністри і післали до Болівії домагання, щоб вона свої війська забрала. Та ба! Не такі то Болівійці, щоб вступитися легко. І так, як на селі: слова-слова — а далі і до бійки. Параґвайці проголосили мобілізацію, вигнали з фортів болівійські війська, посиділи тут трохи — тай знов собі втікли. А цілий світ обурився: А се що? Говориться про розброєння, Союз Народів радить над вічним миром — а тут війна? Нема так добре! І от незабаром має відбутися осібна сесія Союзу Народів в тій справі. А що рівночасно у столиці Сполучених Держав — Вашинґтоні, радить всеамериканський союз — то й там та справа вилізла на порядок дня. Щоби трохи приборкати зав-

ОСИП ШВЕД.

ГНАТ СВАТ.

— А гов! Стецьку, спини коні. Розуму і так не доженеш! Видиш, [illegible] можу всипати в ніс табаки.

[illegible] троміть ніс у табаку. [illegible] отяй ви Гнат Сват, бо[illegible] цях, то я вам не вірю, [illegible] розуму. Ворожка, [illegible] а, а казали мамі, що [illegible] веніє-глави зїм теплий [illegible] то буду...

[illegible] молоти, як теля [illegible] Сват.

[illegible] Ов як ви кусаєте, [illegible] ебив Стецько. — Во[illegible] як зїм, то буду го[illegible]...

[illegible] телячому — докинув Гнат. [illegible] Тфу! Ви хиба зїли бло[illegible] погано щипаєте. Певно [illegible] тій комашні у того рижого [illegible] жида, якого доньку посва[illegible] за мойого пана писаря. — [illegible] путайте, не гадайте, ані не представляйте собі, що я слуга, то мушу зрівнатись з телям. А ось сьогодня на торговиці, якесь мале [illegible]нятко казало, що ми всі є собі рівні. Каже — ніхто не дивиться нині, чи він мудрий — чи дурний, чи високий — чи малий, якої віри, чи чоловік — чи скотина. Душі — каже — нема, злодіїв також ні, бо слово „чуже" скасували. А далі як крикне: „Люди тримайтесь!" Я його скоро за голову цап, думаю, земля під ним розступається, а тут лише капелюх в руці лишився. Дивлюся під капелюх, і місце застигло. Але драв... Та бо ви не слухаєте?! Нехай говорять, що хочуть, а я гадаю, що люди й удавати рівних не гідні!

— Правду кажеш, Стецьку — згодився Гнат Сват, який зачув останні слова. Очі його були звернені на коршму. Пригадав собі, що там ждуть на нього.

* * *

Коршма гуде...

В хмарі диму із люльок, ледви видно вінок людий кругом великого стола. Світло мутне, як і очі тих, що там були. Найкращий фоноґраф не списавби вереску, гуку, шуму. Один слухач припадає приблизно на десятьох горлаїв. Гармідер доповнює музика й верески молоді. — Се писар Базґрай справляє музику для села Печериць, із нагоди свойого сгагання з панянкою з міста. Засватав його Гнат Сват.

І сей останній, а не будучий молодий, є героєм вечера.

Ждуть на його поворот.

Коршма гуде басами, бубнами. Гарчить пяними голосами. Дзвенить скрипкою, чарками, вікнами...

— Гнат Сват! Сват Гнат! — почулось із надвору.

Заграли музика. Заметушилось... Сват кланяється. Платить музиці. А парубки гукають, як єрихонські труби:

Брате Гнате, добрий свате,
Хай буде й гадина,
Лиш засватай таку дівку
Гарну, як малина.

У відповідь хлопцям дівчата:

Брате Гнате, добрий свате,
Хай будуть погані,
Лиш щоб були пани з міста,
В чорне повбирані.

Мошко частує, бо се на рахунок Базґрая.

— Досить, псяче вухо! Бо не зможе нам оповісти — гукають. — Сідай Свате. Розказуй.

— Як засватав?

Гнат Сват потрусив, понюхав. Усі втихли.

— Люди! почав.

— Панове! — поправив війт Печериць.

— Товариші! — докинув Безштанко з угла, який мав крім піянства й ту добру прикмету, що безмежно любив все, що чуже.

Сват удав, що дотинків не чув і оповідає:

— Старші кажуть: роби кому добро, найдеш зло!

— Бігме правда — перебив жіночий голос. Ось свекрусі...

— Тихо бабо! гримнув Сват. Не перебаранчай... Наш писар просили мене дати направити ланцюшок. Ну, найшов я зеґармайстра. Викликав у сіни. Показую. „Направлю" — каже. Засадив на око якусь трубу, помляцкав язиком тай питається мене, звідки маю. Я ще не відповів, аж тут челядник іде за шандаром.

І зробили з мене хресцінина заперебачінєм „злодзея", із мене Гната Свата...

— Ой нема нині правди — зітхали старші.

— Що дальше? Кажіть! — підганяли молодші.

— Тай пішла справа до суду. Базґрай присягнули, що ланцюшок їх. — У суді в сінях сів я собі на лавку, тай дрімаю. Аж тут мене хтось „дзюк" у бік. „Не знаєте, що то за панянка?" — питається Базґрай. Так мені вподобалася — а сам аж ногами дрібоче.

— Ха..ха.. ха.

Звітрив медвідь — мід.
Рак — жабу.
— Хробак — хрінь — докинули присутні.

— А я до писаря сміюся. А дуже бере? — питаюся. Сватайте, хоч зараз — йойкає тай шкіриться на панну. А вона собі по коригарі похожає... Понюхав я табаки тай йду за її ногою, і то крок у крок. Панна обертається — я собі. Вона вільніше — я також. Далі вона стала до вікна. Витягла лаху, тай пуцує носик. А я раз-два ріг з табакою тичу їй під ніс і прошу: Беріть, то є добрий сверлик. Я вам покажу, як то сиплеться. Втягнув я з чверть рога і як пчихну... Панна аж підскочила і заслонилася хусткою. „Дякую", „дякую", і побігла до другого вікна. А я думаю: Ще наші Печериці не програли і йду до неї. „А чого ви за мною так ходите?" — питається. Я вас панунцю хочу про щось запитати, а потім ще щось сказати. „Ну, питайте" — й сміється. Чи то пані — кажу — не стало сукна на довшу спідничку (бо в нас баби з чверть сяжня довшу носять), чи то такий модус на пані наліз?

— А що вона на то? — допитувались жінки.

А вона каже: Та то тому, щоби хлопів оскома брала.

— Ну, ну. А що ви на то? — допитувалися хлопи.

— Та я, сумлінне кажу, мав охоту щипнути її в ногу, але боявся, щоби не дала по зубах.

— Ой, куме Свате, скажу жінці, що ви до чужої... — кинув злобний голос.

— Товариші! Чужих жінок нема — репетує Безштанко.

— Ти безбожнику, злодію, пянице, голопятнику — пищать жінки, тай з кіхтями до нього. І як не утік би на час через вікно, то хто зна, чи оглядавби московський мальований рай.

— Досить, баби! гримнув Сват. А вам, куме, кажу, що панни бігме не щипнув. Вірте! По хвилині: Де я стояв?

— На оскомі — помогли.

— Ага! Правду кажете панунцю — говорю. Мене така охота зібрала, що хочу вас сватати. Що сватати? — аж дриґнула. Таж ви старі, сиві!... Та я не для себе, а для нашого панича, писаря Базґрая. — Люблю його. Кажу, — уміє на память якихось дванайцять університеримтетів (так Базґрай мені говорив). А як напише яке письмо — кажу, — то часом сам не розбере, така учена голова.

— А деж той панич! — питається. А ось, той, що переступає з ноги на ногу, тай шкіриться на вас, як ніс на табаку. Понюхайте і ви собі, а я на той час йду до нього, бо чогосе мене кличе. — Слухайте, пане Свате — каже писар. Ось ті два пани кажуть, що шкода нашого труду, бо то жидівка. Як ви пане Свате, бо я щось не вірю. І я ні — аж крикну. Біжу я до панни. Розповів, що довідався. А вона у сміх. — А по чім же ви пізначте, що я не жидівка? Пошкробався я у потилицю, тай думаю: Коби то хлоп...

— Ая... ая... — згодились присутні.

— Але я не бувби Гнат Сват. Ходім — кажу — паннунцю у кут. — Ходім — каже І ледви я її звів руку перехристити, аж тут поре якийсь малий пан. Червоний, як по-

зятих соперників, які ніяк не хочуть заперестати війни, чотири сусіди Болівії і Параґваю — а то: Чілі, Перу, Арґентина і Бразилія загрозили, що почнуть господарську бльокаду. Це значить — обступлять та обставлять їх з усіх сторін, не допустять нічо ні вивезти ні привезти і конець. Така бльокада для кождої держави грізна річ і мабуть вже загроза її опаматає закукурічених ворогів.

У Франції впала поліція на сліди нового політичного скандалу. Отсе бувший міністер Кльоц, — як виказалося — фальшував векслі і натягнув державу на грубі гроші. Кльоц від 20 літ був визначним політиком Франції. Сам адвокат, кілька разів був міністром, а з часі, як підписували версальський трактат — він був тим, який в імени Франції його підписав. Знаний був з цього, що вів гуляще життя, розкидав гроші на право і на ліво, а ночами бавився в дорогих каварнях. Кілька разів приятелі мусіли його ратувати від банкроцтва. В останному часі Кльоц був сенатором, але як поліція вишпирала його гріхи — сам зложив цей почесний уряд. Товариші хотіли з нього зробити ще божевільного, навіть до шпиталю дали — та це не помогло. Кльоц сам признався до своїх гріхів — ну і тепер чекає, як на них подивиться суд.

Італія після останної сварки з Францією, якої причиною був Модюно, убійник консуля Нордінього, починає знову зближатися до неї. Висланник італійського уряду Ґранді, який був на останній сесії Союзу Народів, відбув кілька конференцій з Бріяном, фр. м. спр. заг. і здається французько-італійська приязнь стане фактом. У Франції пр.було дуже богато часописей, які вели вічно війну проти Італії та шкалювали її, там скривалися усі, кого Італія хотіла покарати. Особливож часописи партії радикалів дивилися на Італію, як на чорта. І тому Італія не хотіла нічого мати спільного з Францією. Але тепер, як два політики собі поговорили — мабуть прийде до збратання. Пізно, пізно—але ліпше пізно, як ніколи. Затеж та приязнь буде тверда—так, як то свого часу сказав Муссоліні: „Італія довго думає кому бути приятелем, але як стане — то та приязнь є глибоко закорінена“.

Югославія ані трохи не успокоїлася. Між Хорватами а Сербами далі йде гостре і завзяте дужання за поставлення на своїм. В останнім часі уряд заіменував комендантом міста Загребу Серба Максимовича. Це до краю обурило Хорватів. Вони заявили, що абсолютно не допустять того чоловіка до урядовання. А навіть сербська партія демократична, яка досі держала з урядом Корошеца, спротивилася тому. Тепер положення уряду стало грізне, бо якби сербські демократи пішли проти уряду, то Корошец з усіми міністрами не мігби опиратися на трьох маленьких партіях: сербській радикальній, клерикалах і музулманах і в слід за тим мусівби уступити. Та уряд грозить, що примусить Хорватів мовчати і видав дуже острі зарядження для військового коменданта міста Загребу. Рівночасно оголошено в Хорватії надзвичайний стан з дуже острими карами за всяке нарушення спокою та виступ проти уряду. Але той надзвичайний стан звязав тільки тіснійше Хорватів і вони готові на все. Або — або.

Мадяри дуже неспокійні. Обі найсильніші партії того краю: і та, що бажає мати королем сина Карла Оттона і та, що хоче аби на престолі засів Альбрехт, дальше ворогують зі собою. Останніми часами відкрито навіть поліцію, що прихильники архикнязя Альбрехта, які мають за собою пожарничі товариства, т. зв. Лівенти — почали спроваджувати до краю для них оруже. Діється це, що правда, тайно та осторожно. Недавно прилапано на одній стації 5 ваґонів повних крісів, заадресованих до одного знаного прихильника арх. Альбрехта. Так само і у Відні прилапано кільканайцять пак з розібраними скорострілами, які знова ішли до прихильників Оттона. З тих двох фактів можна багато викомбінувати. Можливо що і одні і другі будуть в слушний час старалися посадити свого кандидата на трон навіть при помочі зброї, бо в Мадярів кров горяча і до бійки запальна.

В Чехословаччині по виборах настав розгардіяш. Одна партія чіпається другої, висвітлює її темні вчинки а націоналісти хочуть конечно, щоб Бенеш, мін. спр. загр. уступив, бо він при виборах працював на їх шкоду. Рівночасно ведуться поміж партіями балачки про те, хто мавби бути премієром міністрів, бо теперішний, Свеглі, є хорий і мусить піти на довшу відпустку. І тут знову мають поле до сварки. Соціялісти хочуть кого иншого, а націоналісти знов кого иншого. Президент Масарик старається з усіх сил погодити закукурічених партійників — та це йде тяжко. Часописи чехословацькі пишуть, що мабуть при виборі нового премієра буде зміна і в міністерствах і частина міністрів піде собі на спокійну зимівлю до хати.

Греція посварилася з Туреччиною. Обі ті держави — здавалося — ось-ось обіймуться, як добрі приятелі, а тимчасом вийшло таке, що хто знає чим скінчиться. Сварка почалася з цього: В границях Греції є країна Тракія, в якій находиться чимало Турків. Ті Турки віднеслися були свого часу до Туреччини з жалобою, що Греки їх переслідують. Туреччина обстала за своїми земляками, Греція відпекувалася від всякої вини - і в кінці обі держави зложили комісію, яка мала розслідити жалі тракійських Турків. Комісія сиділа, писала, допитувала, але нараз і Турки і Греки повернули до дому, а кожда сторона звалює вину за зірвання праць к місії на противників. Турки кажуть, що грецькі уряди унеможливлювали досліди нарікань, а Греки знова кажуть, що Турки з комісії страшно аґітували за реформами Кемаля Паші, хоч тракійські Турки їм противні. А вони — Греки — мусіли за своїми горожанами обстати. Як-не як, а комісії вже нема. У слід за тим Венідзельос приказав перервати свойому міністрови спр. загр. переговори з Туреччиною в справі договору приязни і задумане співжиття обох держав лопнуло, як банька з мила.

В Колюмбії, малій державі в Америці, вибухло минулого тижня повстання. Початок йому дали збольшевизовані висланники з Мексику, які, як і всі комуністи, не пильнують порядку в своїй державі, а пхають свій ніс і риють в чужому. На масненькі заклики та слова аґітаторів полетіли усі робітники кавунових плянтацій (кавун — це їдомий гарбуз) і 12 тисяч їх застрайкувало. Уряд проголосив надзвичайний стан, але поки він зробив це — то плянтації знищено вже було зовсім і повстанці-страйкарі здужали вже окопатися в кількох місцевостях та взяли передтим державних урядників на закладників. Між військом а ними прийшло вже кілька разів до оружних сутичок і сотні трупів застелили вже мійські тротуари. За большевицькі гроші та масні слова плине знов кров братів і синів того самого краю.

Присилайте передплату на 1929 рік!

Всячина.

До наших передплатників і читачів! Пригадуємо, що з попереднім числом розіслали ми календарі та чеки „Рідної Школи“ і кожний чесний громадянин перешле їй дарунок грошевий, хочби й найменший, за нього. Сподіємося, що між нашими передплатниками та читачами нема такого, що скривдивби „Рідну Школу“, і задержуючи календар не післав бодай 50 ґр. чеком до Гол. Управи. — Редакція.

Миколаївський вечір. Заходом чит. „Просвіта“ в Перемишлі відбувся дня 19. ц. м. „Миколаївський вечір“ — одноактівка з гостиною св. Миколая та роздачею дарунків. Вистава в наборзі зробленій сцені пройшла весело — а всі присутні зрозуміли ціль її та винесли відповідну науку. Аматорами були: пп. Гавірківна Е., Беньківна О. і п. Губич, Волошинський С., Дучинський, Дутко, Лукасевич та Курдидик, що написав цю штучку. Дохід 31 зол. призначено для бібліотеки. День передтим відбувся подібний вечір і на „Бесіді“ в Перемишлі.

Від часу, як в укр. школах не святкується листопадових свят мають учні укр. ґімназій в Сх. Галичині різдвяні ферії від 5. до 20. січня. Додати треба, що поворот до школи аж по Йордані виборов спеціяльним представленням Митр. Ординаріят. Цей звичай хоче дирекція перемиської ґімназії змінити в тім напрямі, щоб учні розпочинали ферії скорше, а за те щоб зараз по святах вертали, мотивуючи це тим, що в січні має бути клясифікація і молодь мусить бути перепитувана. Поминувши все це, що між Різдвом а Йорданом є свято 13. і 14, 19, 20. отже днів шкільних не богато, але я питаю: Чиж не краще перед святами науку вести аж до 5. І. і тоді молодь перепитувати, а за те ферії продовжити до Йордану — замісць перед святами скорше розпускати на ферії. На щож зміняти цей звичай? Чи давніще клясифікації не було і чи нема її по инших ґімназіях? Зрештою діти по святах потребують кілька днів, щоб пригадати собі матеріял шк. Також нам священикам з дітьми можливо виїхати аж по Йордані, і саме тому Митр. Ординаріят інтервеніював в тій справі. Хіба, щоб нам на збитки робити, переводится ту непотрібну зміну. — Батько ученика.

Слідуюче число як святочне число вийде в підвійнім обємі і буде заключати в собі статті визначних публіцистів і громадських діячів.

Композиторський концерт Ярославенка відбувся д. 21|12 в „Нар. Домі.“ Про него напишемо в слідуючім числі.

ПЕРЕМИСЬКІ КІНОТЕАТРИ

від 23 — 30. XII.

Великі святочні програми:

Олімпія: ТАЙНА СТАРОГО РОДУ — великий фільм — перла польської продукції зі Смосарською в головній ролі.

Польонія: ТАЙНИЙ КУРЄР — фільм, що в тріюмфі перейшов світ з велитами сцени: Можухіном І, Петерсоновою-Можухіновою і Ліль Даґовер, божищем аматорів кіна.

Редута: ГОРИТЬ!—незвичайна комедія, рекорд гумору з конкурентами Пата і Патахона, Ріфом і Рафом.

15-ЛІТНИЙ БАТЬКОВБІЙНИК. В Луках пов. Городенка замордував оноді 15-літний Микола Клодовський свойого вітчима Гриця Солонинку. Після убійства молодий проступник втік, але поліція швидко впала на його слід і заарештувала.

ГЕРОЙСЬКИЙ ВЧИНОК УЧЕНОГО. Молодий але славний вже льондонський лікар Смідз згинув оноді геройською смертю. На кілька днів до ньої др. Смідз оперував молоду дівчину, яка при операції втратила тільки крови, що грозила їй загибіль. Щоби ратувати її, др. Смідз рішився посвятити свою кров і перепомпував її в жили пацієнтки. Швидко одначе після того з браку крови серце в нього так ослабло, що вмер сам. Дівчина-ж, для якої жертвував своє життя — опустила здорова шпиталь.

СИЛА ПРОКЛОНУ. Що в світі нераз діються несамовиті річи — про те свідчить ось який факт: Три старшини анґлійської армії в Індіях задумали побудувати собі власну хату над рікою Кабуль і в тій ціли вигнали з одного ґрунту бідного пустельника. Той відходячи сказав: „А щоб ви всі погинули до 7 літ!“ Та не треба було аж так довгого часу на сповнення проклону. До року один зі старшин, Ендерсон, впав з коня і зломив собі карк, другий, др. Пельмер, утопився в ріці, а третьому, Уілісмсови, розбили голову в забаві і він небаром згинув. Слова покривдженого сповнилися...

СВЯТО МУХ. Японія знана з цього, що в неї чистість — це перша основа життя. Того року впроваджено в тій країні „свято вбивання мух“. Підчас цього свята Японці старалися вбити як найбільше тих носителів усяких зараз, а трупів їх зносили до поліцийного уряду, де за відповідне число неживих насікомих діставали нагороди. Окрім цього склепи та багатші варстати самі визначували нагороди для найзавзятійших борців. Урядове звідомлення поліції подає, що до постерунків її принесено було Японцями тільки 26 міліонів мух в один день. Кілько то менше шкоди буде в Японії.

НАЙДОРОЩЕ ВЕСІЛЛЯ. Оноді відбулося в Плейсенвелд весілля дочки „короля дорогого каміння“, міліонера Менвала, яка вийшла за муж за сестрінця шведського короля. Це весілля було таке, про яке досі ніхто не чув ще. До весільного обіду засіло тисячу осіб, а коштувало воно три чверти міліона долярів, тобто 6 міліонів золотих на наші гроші. Оттак бавляться Американці!

ВІРНИЙ АЖ ДО СМЕРТИ. На стації Дифил в Анґлії від кільканайцять літ був при зворотницях залізничник Роз. В останних літах почав він тяжко занепадати на серцеру хоробу, але коли хотіли його дати на пенсію, просив, щоб дозволено йому зостати ще хоч рік — два на свойому становищі. Перед кількома днями Роз почувся дуже ослабленим, але мимо того пішов на своє становище. В якийсь час після цього машиніст поспішного поїзду, що не задержувався в Дифил, побачив біля будки, де був Роз, знак: Стій! Поїзд задержано, а коли через довшу хвилю з будки ніхто не вийшов, пішов машиніст до середини. Ту побачив неживого Роза, що тримав руку на зворотниці. Мабуть перед смертю поставив той геройський чоловік навмисне сиґнал: „стій!“, щоб не допустити до катастрофи. Таку обовязковість трудно сьогодні зустріти у світі.

ЗВІРСТВА ЦИГАНІВ. До шинку, якого властителями були старенькі 85 літний Йосек Сальоман і 75-літна його жінка Злята в місточку Біворлі в Румунії заїхала банда Циганів. Цигани напилися та почали авантуру. Колиж господарі звернули їм увагу, ті кинулися на них, звязали їх, а опісля задусили. Замордувавши в той спосіб Богу духа винних людий Цигани втікли та поліція вже їх приловила.

БАНДИТИ НЕ ВТИХАЮТЬ. Угорниках коло Станиславова напав Середюк Іван на емеритованого залізника Якова Бабяка, коли той вертав з пенсією до хати. Бабюк дістав по голові колом а опісля ще й ножем в околицю серця — та зміг ще втічи. Середюка прилапали. — Паласна Ломей і Настя Ґерсон у двійку вибралися за Станиславів на спацер. За містом напали на них якісь здичілі осібняки і хотіли дівчат знасилувати. Та Настя підняла такий крик, що оба тоті драби відреклися всього тай втікли. — Недалеко Любачова напало двох узброєних опришків на купців Гіненберга та Шнайдера. Зрабували їм 130 зл. і ввесь товар, який везли і пропали в лісі.

ПО БОЛЬШЕВИЦЬКИ. Як побираються і розводяться в большевиків — про це свідчить факт такий: Московський робітник Дмитро Рилеєв побачив на проході дівчину, яка йому подобалася. Не богато думаючи, приступив і познайомився. По годині рішили обоє, що їм добре булоб пібратися і рішили на другий день це зробити. В означеній порі пішли до уряду — там записали їх за чоловіка і жінку — і готово. Та тількиж на повороті з уряду між новоженцями вибухла сварка. Він хотів йти пішки до дому, а вона їхати. По пів годинній сварці рішили обоє, що не надаються для себе, вернули до уряду, розписали і пішли чужими кожде в свій бік.

УВАЖАЙТЕ З ЗАЛІЗНОЮ ПЕЧЮ! На Поморю мешкає собі в селі Свеце господар Відомський. Оноді вибрався він з жінкою на друге село в гості, а пятеро дітий у віці від 2 до 9 літ лишив в хаті, напаливши їм перед тим в залізній печі. Вечером вернули обоє до хати, та не могли нікого докликатися, а двері у хаті були замкнені. Коли їх виважено — побачили родичі страшний вид: Всі пятеро дітий лежало на долівці неживих. Зачаділи від печі.

МЕКСИКАНСЬКІ ПОРЯДКИ. До міста Джокапіт в Мексику впало перед тижнем 70 бандитів. Мешканці в той час були в більшій части на цікавій виставі в театрі. Бандити обсадили головні вулиці, висадили ратуш динамітом у воздух а тоді влетіли до театрального будинку. Настав переполох, але опришки приказали усім сидіти на місцях. Опісля вибрали з поміж глядачів 20 найкращі дівчині і втікли з ними. Військо пустилося на вздогін — та не здігнало. Ну, в такій державі то й жити не варта!

МОРД ЧЕРЕЗ 70 ҐРОШІВ. В селі Юзефів недалеко Варшави вислав купець Гольцгакер свого 7-літнього сина до склепу по нитки. Хлопець взяв ліхтарню і вийшов. Коли довго не вертав — батько удався на пошукування враз з сусідами -селянами. Вкінці на березі Висли найшли ліхтарню, яку молодий Гольцгакер взяв зі собою, а побіч неї окровавлену його шапку. Арештовано зараз трьох хлопців в віці 12, 15 і 17 літ, а вони зізнали слідуюче: Завваживши хлопця, напали молоді бандити на нього, згасили йому лямпу і казали йти за собою над беріг Висли. Тут розбили йому голову і обрабували. В кишені найшли 70 ґрошів і поділилися ось так: старший взяв собі 30 ґрошів, а два молодші по 20. Опісля напхали в кишені трупови каміння і кинули його у Вислу. Всіх трох їх відставлено до суду.

ДЛЯ КОНЯ Перед судом в Леобен в Німеччині відповідав парубок Гаґ. Його прилапала поліція у хвилі, як він витягав з гробу людські кости і заскаржила о зневагу гробів. Гаґ тимчасом боронився, що він від молодости працює на свойого удержання конем, якого дуже кохав, а крім того не було в нього ні родичів ні родини. Колиж в останнім часі кінь почав хорувати — Гаґ за намовою одного чоловіка рішив коня відмолодити. Забирав отже кости з гробів, молов їх на жорнах, а муку з них давав коневи в тій надії, що вона його відмолодить. Суд взяв під увагу любов Гаґа до свого коня і засудив його всього на 3 дні арешту.

мідор. Рижий, як в цибули вимочений. З рижою, як помело бородою. Отворив парадзулю і заслонив панну від мене. А до мене як зарепетить: Сякий, такий сину! То моя дитина. Я дивився на тебе — каже, — як на старого комедіянта. Де її ведеш? Чого хочеш? — Пане, кажу, дощ не піде, ані я на вашу доньку не буду плювати. Сховайте парадзулю...

Розповів я йому про нашого писаря Базґрая. Сватати її хочу — кажу. Пан аж руками сплеснув: Добре! — каже. Не тнівайтеся на мене. Я не знав, що ви сват. Ходіть оба до мене за згодини. А не жид ви, пане? — питаюсь. — А богатий той ваш писар? — заскочив мене. — О великий богач—кажу. — Ну, а ви.. — Але ви цікаві. Підете, побачите. Тепер покличте його — каже.— Як я Базґрайови всьо зловів, то він мало зі сподень не вискочив. Вертиться, як в олію слицка, тай все одно скиглить: Хочби біс на чорті до ньої їздив, і дігьком поганяв, то вона мусить бути моя.

— Але розібрало його... ая.. ая...

— Сперли кольки — притакували присутні

—Алеж красна... красна (аж цмокнув Сват). А які зуби сушить! А які ма, до разу як моя кобила. Ой, таке моя моя такі мала... зітхнув.

— Вибачайте, куме Свате. Я давно вже хотів вас запитатися. Чи то вашій жінці зуби повибивали, чи вона вже така щербата вродилася? — вмішався кум.

— Таже жінка свата до хресту його тримала! Деж він памятає — докинув злобний голос.

— Ов, куме, я вас мав за дурнійшого! — крикне Сват. Збентежений сміхом присутніх, поправився: Але, таки на неділю не вставляю жінці із воску зуби, так як ви робите!

Кум кинувся на Свата. Одначе люди не допустили до бійки. Вговорювали. Аж Мошко чаркою затер прикре вражіннє, а хистом політика довів до цілковитого мира. Сват затягнувся табакою і на бажання присутних продовжав:

— Посідали ми на фіру Базґрая. А він так до панни леститься, як хрущ до свічки. Говорять собі. Сміються. Далі як не крикне розтоплений Базґрай:

— Стецьку стань! Пане свате — просить мене — найдіть якого хлопа і дайте йому ту сотку, хай і Печерниці нині погуляють. Самі приходіть під нумер дванайцятий, коло біжниці — запрошує мене рижий пан.

— Добре! — Кажу. Зліз я. Ну, і вас, куме Хвосте, найшов. Вертаю, і гадаю собі: Чому рижий коло біжниці сидить? Гм! То щось цебулью смердить. Найшов я їх у хаті. Наш Базґрай вже за столом. Рижий і жидівка. Ховай Боже, аза... і мене посадили коло Базґрая. Їм. Пю. Ой, а то що? — гадаю. Ані одного зуба на стіні! Якісь дві голі баби повимальовувані. Ой, табо в двері ледво пхається прав-ди-ва жидівка. — Хайм, ві ґетс ґешефт? — питає. Я дивюся на писаря... а він спокійно їсть.

— Базґраю дивіться! Виджу — каже. Я йому цап з носа окуляри. А тепер? — питаюся: Виджу — каже, — „знаю, і дам себе переробити на жида“.

— Ой. ґвавт! Я на стіл, по тарелях, у двері, на фіру Базґрая, і до вас люди.

Гнат Сват встав і почав поважно:

— Я скінчив, і йду до дому, бо не хочу бути на свадьбинах пере-кін-чи-ка.

— І я іду... і я.. і я.

— Ходім! Ходім! — лунало.

— Бо то ні наш, ні жид.

— Ні рак — ні риба. Так. Так...

— Бо рак рибою не буде, хотяй і ноги обріжуть.

— До села не пустимо. Проженемо.

— Віри не шанує. Безбожник.

— Ходім! Ходім! — гуло кругом.

— Товариші, лишіться! Пиймо! Віри не потреба шанувати, бо й Бога нема! — репетує Безштанко.

Сим разом Безштанкови не увійшло на сухо.

Аж господарі повздержували прубків.

— Мусимо охрестити дикуна — боронились.

— То краще у ріці.

— Хлопці, на міст з ним...

Новинки

У ВІЙНІ З ЖІНКАМИ. У місті Клевленд в Америці поставив свою кандидатуру до сенату 75-літний Бюртен. Кандидатура та булаб не така цікава, якби не те, що Бюртен є старим кавалером, і всі жінки обурені за це, що він свого часу виступив як ворог супружа, рішили голосувати проти нього. Бюртен одначе у своїй відозві до виборців ще раз повторив, що він з жалем дивиться на кождого чоловіка, що женеться. „Такий чоловік — писав Бюртен — є нещасливим. Він вже пропав для людства, бо він вже кавалер може вже бути щось доброго зробити для світа“. За Бюртеном обстали всі мущини і може цього, що в Клевленді ні одна жінка не дала на нього голос, вийшов той ворог супружого щастя сенатором.

З нагоди надходячих Свят Різдва Христового засилає своїм відборцям і доставцям желання Веселих Свят

Перша краєва ФАБРИКА ПОЛОТНА

„ДОБРОБИТ“

ЛЬВІВ
Замарстинівська 29.

котра, як єдина фабрика полотна в краю може задоволити наше селянство бо ВИДАЄ з 1 кільо чесаного лену до 23 локтів полотна. Належить отже у власному інтересі звертатися виключно до нас. На жадання висилаємо прібки і цінники. — Рівнож приймаєм АҐЕНТІВ на дуже вигідних умовах.

Одинока українська кооператива з церковними приборами, відзначена численими медалями і крестами за солідне виготовлення церковних річей під фірмою

Дім торговельно-промисловий

„ДОСТАВА“

Дирекція у Львові, вул. Домініканська ч. 11/I.

СКЛАДИ: у Львові, вуд. Руська ч. 20.
в Перемишлі, Ринок ч. 23.
в Тернополі, вул. Пілсудського ч. 6.

Поручає найкращі дзвони, всю церковну утвар, образи, світло, кадило, книги, усе в якнайкращім виконаню і по найдешевших цінах.

Старі фелони направляє, відновлює книги, позолочує чаші. — ЧЛЕНАМ виплачує товаровий зворот і дивіденду; уділ Зол. 10·— а вписове Зол. 1·—

Зиски розділює на вдови і сироти та нашим добродійним установам.

Кождий Українець повинен купувати тілько в „ДОСТАВІ“, бо там оставляє гріш дальше в українських руках і не спомагає ворожого нам елементу. — Тому всі купуйте церковні річи тільки в „ДОСТАВІ“.

Надіслане.

„Родоган“ Львів, Ринок 43.

Чи буря котиться горою —
Чи зашуміли так вітри?
Ні! Се народ плине юрбою —
Куди? На Ринок 43.

Там все є: Коци ! обува,
Плащі жіночі і сукна,
Одежа, суконки на міру,
Мужеські вбрання, полотна...

Земляче любий, не журися,
Кепкуй із власної біди;
На львівський Ринок потрудися
До „РОДОГАНА“ просто йди! —

Там все дістанеш, ще й на сплати
І в тебе більш жури нема!
На десять місячні виплати
Спішись! Не гайся! Вже зима!

Монтер моторів „Diesla“ монтує та перепроваджує всілякі ремонти. Володимир Марків Колбаєвичі п. Рудки.

2-го січня 1929 в Перемишлі Драм. Т-во ім. Лесі Українки

? 2-го січня 1929.

На „РІДНУ ШКОЛУ“.

НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ на СВЯТА і Новий Рік є вкладкова книжочка і пушка Кооперативного Банку „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20.

На ялинку

прикраси, діточі забавки, санки, лещата, ескіси до горівок, касетки з милом та перфумами поручає

ІВАН БОРИС
Перемишль — Ринок 2.

Др. Михайло Кос
лікар очей (окуліст) ординує в Перемишлі, вул. Міцкевича 11. (в почтовім будинку).

ЛІКАР
Др. Роман Несторович
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі). Власна хемічна і мікроскопічна лябораторія.

Др. Іванна Вітошинська
ординує в діточих і внутрішних недугах в Перемишлі, вул. Миколая 6 (бічна Чарнецького).

ЛІКАР-СПЕЦ. НЕДУГ ВНУТР.
Др. Остап Прийма
ЛЬВІВ, ул. ЛИЧАКІВСЬКА 32
Просвітлювання Рентґеном
ТЕЛЕФОН 61-50.

Адвокат
Др. Микола Рибак
веде адвокатську канцелярію в Перемишлі при ул. Пілсудського 1. в льокали канцелярії бл. п. дра Т. Кориоша.

ДЕНТИСТ
Мед. Др. СТЕФАН ДМОХОВСЬКИЙ
б. лікар Поліклініки у Берліні
Перемишль, Напійова 1.
Усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Спеціялістичне лічення осіб вразливих і нервових.

ХТО

хоче гарно одягнутися, — купити добрий матеріял на одяг та зробити елеґантний дарунок Родині чи знакомим на Свята

ТОЙ ЙДЕ

до ґалянтерійного маґазину **ПЕТРА МЯГКОГО,**
Перемишль, Францішканська 22.

Дватижні до свят 10% дешевше.

Мішанки кави і чаю в найліпших ґатунках з приємним ароматот як також всілякі корінні товари першої якости

поручає СКЛАД фірми

ЮЛІЯН МАЙНЛЬ

власт. Б. КРІҐОРСЬКІЙ
ПЕРЕМИШЛЬ — ФРАНЦІШКАНСЬКА 1.

УВАГА: Спеціяльні ґатунки МЕДУ і ОЛИВА до кураційних цілей.

НА СВЯТА!

Приладите найкраще всяку їду якшо всі потрібні припаси закупите тільки в найстаршій українській

КООПЕРАТИВІ

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ !

яка продає від року 1883
У СВОЇХ 24 СКЛЕПАХ
по більших містах
споживчі і кольоніяльні товари
ТА ВСЯКІ НАПИТКИ.

ДО
Шановного Заведення виробу спеціяльних бандажів на пропуклину

Львів, 6 грудня 1927.

М. Фрайліха
Львів, Городецька 35.

Прошу приняти вирази подяки за вилічення моєї дитини від пропуклини, бандажом Вашої системи. Дитина перед тим носила иньші бандажі, але це не помогло. Після наложення бандажика Вашої конструкції я не побачила вже більше пропуклини в дитини, а по кількох місяцях пропуклина зрослась цілком. Пишу публично про подяку для добра інших матерей, щоби в подібних случаях зверталися до Шановного Заведення по ратунок.

З високим поважанням
Дрова Яніна Гелянкова, Львів, вул. Рея 10.

ЗАМІТКА: Опаски черевні для жінок і мущин на зниження жолудка можна замовляти почтою. ОПАСКИ пропуклинові допасовуються лише особисто через що приїзд єсть конечно потрібний до закладу М. ФРАЙЛІХА, Львів Городецька 35.

В листопаді і грудни помічні погної на весну найдешевші!

Тому вже **замовляйте їх** а передусім

салітру та потасові соли,

яких на весні не можна вже дістати.

Замовляйте цілий ваґон, бо тоді погної майже о четвертину дешевші. — Погної даємо на **безпроцентовий вексловий кредит,** платний аж 15. жовтня 1929 р. Купуйте погної лише **у фахових фірм,** що дають **найліпший товар** і порадять, який ґатунок треба дати на **Вашу** землю.

Жадайте цінників! **Жадайте цінників!**

Кооп. Спілка Українських Аґрономів у Львові вул. Собіського 28.

До П. Т. Громадянства!

Товариство „КАРПАТІЯ“ приймає обезпечення на життя і ренти під найкориснійшими услівями у всіх можливих комбінаціях — в твердій валюті (долярах і швайц. франках).

Через побудовання на твердих основах, реасекурацію і ґваранційний рез. капітал **дає повну ґваранцію!**

Тому всі Українці обезпечують свою старість і життя та будучність своїх синів і доньок **тільки** в своїм рідним інституті!

На перемиській Землі переводить обезпечення та уділює всяких інформацій наша „Повітова Аґенція“ при ул. Грунвальдській ч. 1. II. поверх (сейчас за мостом), котру веде п. Ярослав Куґлевич — **і туди просимо у всіх асек. справах звертатися** письменно або устно в годинах урядових від 11—2. — З поважанням

„КАРПАТІЯ“ товариство вз. обезп. на життя і ренти у Львові

Селяне! Найвищий час!

Посилати свої сирівці ЛЕНУ, КОНОПЕЛЬ, КЛОЧЧА, ВОВНИ і ГОТОВОЇ ПРЯЖІ до продажі за готівку або на ОБМІН за готову мануфактуру як: полотна, сукна, цайґи, флянелі, обруси (настільники), рушники, всякого роду хустки, перкалі і проче лише до одинокої УКРАЇНСЬКОЇ Акційної Спілки

Залізнича стація головний двірець

„ПОЛОТНО“

у Львові, вул. Городецька 95 і 97.

Залізнича стація головний двірець

Посилки оплачує Спілка сама. Обміну полагоджує в дні приходу сирівців до Львова. Пробки *мануфактури,* поучення, цінники, фрахти до посилок і проче посилає кождому на жадання даром.

ПОЗІР! Нема инших того рода українських спілок, лише Акційна Спілка „ПОЛОТНО“ у Львові — най отже небуде Вам чужий клич „СВІЙ ДО СВОГО“ бо лише у своїх корисно, скоро, добре і совісно

МАҐАЗИН ОБУВИ
ТОМА ЛАШКЕВИЧ
Перемишль, ул. Владичe 3
поручає для шкільної молоді обуве заграничне, краєве, як власного виробу, роблене на міру.

Домагайтесь найдобірнійших папірців до курення
„КАЛИНА“
з фабрики кооперативи
„Будучність“ в Тернополі.

Спробуй намястку кави
„ҚОЛІНКА“
і домішку до кави
„СТАР“
найліпші, найекономічніщі!

ЖАДАЙТЕ І УЖИВАЙТЕ одиноку найліпшу і спорідну
ПАСТУ ДО ОБУВИ
ЕЛЕҐАНТ
О. Левицької і Ски.
Львів, Кордецького 51.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

УВАГА!
Не купуйте дзвонів
у повоєнних фірмах і не дайте себе обманювати людям, які зі штукою відливання дзвонів ніколи нічого спільного не мали а удавайтеся все з довірям до старої, славнозвісної нашої фірми
Братів Фельчинських
в Калуші, вул. Сівецька
і в Перемишлі ул. Красінського
Тел. ч. 108. :-: ч 63. :-: Тел. ч. 108

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО ЗАКУПУ.

Позір! п. т. Позір!

Кооперативи і сільські Крамниці

ГУРТІВНИЙ СКЛАД

волічки, вовни, копу, заполочи, бавовни до вишивок в мотках KLARK DMC, шовку, шпулькових ниток, HARLAND, Тройки, гарасівок, стяжок, крепінок, коронок, обшивок, тасемок, гребінів, ґузиків, ножів, батогів, паперців і туток „Солялі“, зошити, всілякі паперові вироби і шкільні прилади, як також

величезний вибір ґалянтерійних товарів

задля закупу просто з фабрик

по значно зредукованих цінах поручає
ПЕРЕДВОЄННА ЗНАНА ФІРМА ОСНОВАНА 1904 р.

ЛЕВ ЛЄВЕН

Станиславів, Ринок ч. 15, вхід від вул. Берка ч. 3.

Спробуй а переконаєшся!!

„фосфоліна“ до швидкого тучення свинь **„фосфоліна“**

побуджує апетит, зміцнює кости і протягом короткого часу прибуває на вазі подвійно. Почтова пачка 4½ кґ. — 9 зол. висилає за післяплатою

В. Ґ. Мушинський, Перемишль, Францішканська 2

МАЛИЙ ВИДАТОК — КОРИСТЬ ПОДВІЙНА!

Видавець і відвічальний редактор Осип Сенечко.
З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі